

XII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1931 antama kertomus¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Yleiskatsaus. Yhä kireämmäksi muodostuneen taloudellisen pulakauden ja sen eri toimialoilla synnyttämän poikkeuksellisen suuren työttömyyden epäedulliset vaikutukset tuntuivat sekä kunnallisessa että yksityisessä lastensuojelutyössä samoin kuin muussakin yleisessä huoltotoiminnassa. Yhteiskunnan huoltoa kaipaavain lasten luku lisääntyi samalla kertaa kun varojen saanti tähänkin tarkoitukseen entisestään tiukentui. Mahdollisimman suurta säästäväisyyttä noudattaen voitiin huollettavien välttämättömät tarpeet kuitenkin tyydyttää, vaikkakin muutamain lastenhuoltolaitosten huoneistoloissa toteutumistaan odottavat erinäiset parannussuunnitelmat saivat edelleen siirtyä taloudellisesti parempiin aikoihin. Ei myöskään kipeästi kaivattavan lastensuojelulain aikaansaaminen edistynyt entisestään, sillä maan rauhaton sisäpoliittinen tilanne ja pulakausi yhdessä olivat omansa tämänlaisen työalan tarpeet sivuuttamaan.

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1931 puheenjohtajana professori M. Ruuth, varapuheenjohtajana rouva A. Huotari sekä muina jäseninä vanh. oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjantähtä B. Tabelle, professori A. Ylppö, rouva M. Huttunen ja toimittaja K. Kukkonen.

Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa sosialijohtaja.

Kansakoulukysymyksiä käsiteltäessä oli lautakunnan hallintoon kuuluvain koulujen opettajakunnan edustajana lautakunnassa johtajatar L. Ridvall elokuun 1 p:ään asti ja sen jälkeen opettaja V. E. Uusivirta sekä opettajiston varaedustajana vuoden alkupuolella viimeksimainittu ja vuoden lopulla opettaja K. E. Ahtinen. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät myöskin lautakunnan muodostamassa kansakoulujohtokunnassa.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 1, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten asetettujen valiokuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin koulukotien opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsittelee lautakunta asioita 6 eri kertaa. Pöytäkirjat lautakunnan kokouksista toimintavuoden kuluessa sisältävät yhteensä

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1932.

1,776 eri asiaa, joista 420 yleisen kansliaosaston, 886 turvattomien lasten osaston ja 470 aviottomien lasten osaston esittämiä.

Tärkeimmät asiat. Paitsi taloussääntöehdotuksen valmistelua, lasten huostaanottamista, avustusten lakkauttamista, elatussopimusten vahvistamista ja jatko-opintojen tukemista koskevia y. m. jokapäiväisestä toiminnasta johtuvia asioita, on lautakunta kertomusvuoden kuluessa käsitellyt erinäisiä yhteiskunnallisen lastensuojelu- ja kasvatustoiminnan edelleen kehittämistä tarkoittavia kysymyksiä, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Tammikuun 13 p:nä saatettiin kaupungin koulukotien johtajille ilmoittaa, että useamman kerran karkailevat tai muuten huonosti käyttäytyvät pojat voidaan tarpeen vaatiessa toimittaa sosialiministeriön lastensuojelutoimiston suostumuksella vasta valmistuneeseen valtion tällaisia oppilaita varten Laukaan pitäjässä ylläpitämään Pernasaaren eristyslaitokseen ja on 6 poikaa Ryttylästä vuoden kuluessa sinne lähetettykin.

Yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta avustusta anoneet yksityiset lastenhoito- ja nuorisonhuoltolaitokset sekä muut tähän alaan kuuluvat työmuodot päätettiin maaliskuun 24 p:nä lautakunnalta anomuksien johdosta pyydettyssä lausunnossa ryhmitellä avustuksen saantiin nähden määrätyn periaatteen mukaan sekä asettaa esim. pikkulasten hoidon neuvonnassa erinäisiä työohjelman uudistuksia avustuksen saamisen ehdoksi.

Huhtikuun 28 p:nä päätettiin anoa kaupunginhallitukselta lapsille erikoisesti määrättyä uinti- ja leikkipaikkaa Hietaniemen uimarannasta, mikä heille uintikauden alussa järjestettäinkin.

Toukokuun 12 p:nä päätettiin kaupunginvaltuustolle esittää yhtenäinen työsuunnitelma kunnan varoilla avustettaville pikkulasten hoidon neuvontasemille sekä tehdä ehdotus kolmen kunnallisen neuvonta-aseman perustamisesta. Kokouksessaan marraskuun 18 p:nä kaupunginvaltuusto pääpiirteissään hyväksyi lautakunnan ehdottaman lastenhoidon neuvontatyön järjestelyohjelman, mutta myönsi varat toistaiseksi ainoastaan yhden, Tehtaankadun lastensairaalassa syyskuun 1 p:nä 1931 avatun kunnallisen lastenhoidon neuvolan ylläpitämiseen. Tämän neuvolan hoitajattarena toimi terveys-sisar L. Soini ja lääkärinä lääketieteenlisensiaatti U. Muroma.

Toukokuun 26 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle uusi esitys vuodesta vuoteen siirtyneen asuinrakennuksen aikaansaamisesta Toivoniemen koulukodin maataloustöiden johtajalle sekä ehdotus Ryttylän koulukotiin liitetyn Siltalan tilan päärakennuksen sisustamisesta oppilasasuntolaksi.

Samoin esitettiin kaupunginvaltuustolle, että Reijolan lastenkodissa jatkuvasti välttämättömiksi osoittautuneiden, vaikka tilapäisen työvoiman tililtä palkattujen avustavan lastenhoitajattaren ja keittiöapulaisen toimet vakiinnutettaisiin vuoden 1932 alusta lukien. Kaikki nämä esitykset toistaiseksi evättiin.

Lääkintöhallituksen anomuksesta, että Sofianlehdon pikkulastenkodissa sallittaisiin 8 1/2 kuukauden aikana pitää kerrallaan 6 nuorempaa täydennyskurseilla olevaa sairaanhoitajataria harjoittelemassa lastenhoitoa sekä antaa heille vapaa ruoka, päätettiin kesäkuun 1 p:nä antaa kaupunginhallitukselle puoltava lausunto ja on sanottu harjoittelu asianmukaisella luvalla sittemmin jatkunut kesäkuun 15 p:stä alkaen.

Kesäkuun 17 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle esitys Ryttylän koulukodin rakennusten välitse kulkevan oikotien sulkemisesta, koska sen yhä yleistynyt käyttäminen oli muodostunut koulukodin toimintaa häiritseväksi. Kysymystä tien sulkemisoikeudesta, jonka Hämeenläänin maaherran-

virasto kyläläisten valituksesta epäsi, ei korkein hallinto-oikeus ole vielä ratkaissut.

Samassa kokouksessa lautakunta päätti antaa kiinteistölautakunnalle puoltavan lausunnon Samfundet Folkhälsan i svenska Finland nimisen yhdistyksen anomuksesta erinäisten tonttietujen myöntämisestä Helsinkiin suunnittelemaalleen lastenhoito-opistolle, edellyttäen, että laitoksessa avautuisi aikanaan hoitopaikkoja myöskin lautakunnan huostaanotetuille pikkulapsille.

Heinäkuun 10 p:nä päätettiin kaupunginvaltuustolta anoa 15,000 markan suuruista määrärahaa Toivolan koulukodin saunarakennuksen laajentamiseksi. Varat myönnettiin ja rakennus valmistettiin koulukodin omilla työvoimilla.

Elokuun 18 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle esitys 45,800 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä ikkunavarjostimien ja tuulensuojuksien laittamiseksi Sofianlehdon pikkulastenkotiin. Tuulensuojuksia varten hyväksyttiin vuoden 1932 taloussääntöön 6,900 markkaa, mutta muilta osiltaan esitys toistaiseksi evättiin.

Lokakuun 27 p:nä annettiin kaupunginhallitukselle seikkaperäinen lausunto kauan vireillä olleesta Sofianlehdon pikkulastenkodin vaatteidenkuivauslaitteiden ja mankelin työtehon parantamista koskevasta kysymyksestä, mutta on tämä sitkeäksi muodostunut asia vieläkin lopullisesti ratkaisematta.

Sosiaaliministeriön huoltoasiainosaston tiedusteluun n. s. rahapelialtomaattien soveliaisuudesta varojen hankkimiseksi yleishyödyllisiin tarkoituksiin lasten ja nuorten henkilöiden siveellisen kasvatuksen kannalta katsoen, päätettiin marraskuun 24 p:nä antaa kielteinen lausunto, koska tällaisten rahapelien oli todettu houkutteleen alaikäisiä rikollisiin tekoihin.

Lastensuojelulautakunnan virkailijat. Lautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lasten huoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien, vastaanotto- ja ammattioppilaskodin sekä Kullatorpan lastenkodin lääkärinä oli lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivialliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kansliaosaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas helmikuun 1 p:ään 1931 asti, jolloin viimeksimainitun erottua toimestaan hänen hoitamansa virka siirrettiin avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten osastolle. Kodissakävijänä toimi neiti L. V. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Stråhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojan virkaa hoiti lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia ja lastenhuoltotarkastajana sekä samalla nuorisonhuoltajana ja lastenvalvojan varamiehenä toimi pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain ja turvattomain lasten hoitoa valvoi lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm etupäässä hänen johdollaan toimivien naistarkastajien M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaista ja jälkimmäinen sitä vanhemmista lapsista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovittua piirijakoa noudattaen

rouva O. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna ja V. M. Wessman. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouva M. Ekholm ja neiti M. Ramstedt sekä rouva E. Rätty. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Lastenvalvojan perimistöimistöä hoiti rouva A. Aminoff ja aviottomain lasten osaston kansliatehtävistä huolehtivat neidit M. Laakso ja V. Pantsar, ensiksimmäinen huhtikuun 15 p:stä 1931 alkaen.

Lähetetyt kirjeet ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 7,201 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 478 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 192 toimitusjohtajan lähettämiä, 161 rekisteritoimistosta, 1,879 turvattomain lasten osastolta, 3,681 aviottomain lasten osastolta ja 810 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta kirjeellisiä kansliaan kutsuja lasten vanhemmille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhotteihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1931 huolehtinut. Tällaisia holhottavia oli vuoden alussa 102 ja vuoden lopussa 91.

Holhotit oli holhoaja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	11	Yksityisiin kasvatuskoteihin	31
Muihin lastenhuoltolaitoksiin	8	Sukulaistensa luokse	41
			<u>Yhteensä 91</u>

Holhottien koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Kansakoulussa	8
Oppikoulussa	1
Ammattikoulussa	14
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	65
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	3
<u>Yhteensä 91</u>	

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 271 koulusta poissa jäännyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 322 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 1,939 leikkikentille halunnutta lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa jätetty yhteensä 1,653 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin nähden seuraavasti:

Köyhäinholtolautakunta	129	Yksityiset lastensuojeluyhdis-	
Kansakoulutarkastajat	15	tykset	90
Poliisilaitoksen etsivä osasto ..	3	Yksityishenkilöt	635
Suojelupoliisi	21	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	62	osastot	698
			<u>Yhteensä 1,653</u>

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt.....	99	Lasten pahoinpitely tai huono hoito	85
Lasten aistivallisuus tai vähälahjaisuus.....	18	Vanhempien huono elämä	62
Lasten turvattomuus	717	Muut syyt	13
Aviottomia lapsia	659		
			<u>Yhteensä 1,653</u>

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellämainituista 89. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 76 lasta huostaansa; muussa 13 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnalle. 14 aistivallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin.

Suojelukasvatusta varten huostaanotettujen lasten jakautuminen äidin-kielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

Äidinkieli.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	49	13	62
Ruotsi	11	3	14
	<u>Yhteensä 60</u>	<u>16</u>	<u>76</u>

Näistä lapsista oli 55 eli 72.4 % syntynyt Helsingissä ja 21 eli 27.6 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 49 eli 64.5 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 27 eli 35.5 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

— 7 vuotiaita.....	1	13—15 vuotiaita	31
7—9 »	3	15—18 »	20
9—13 »	21		
			<u>Yhteensä 76</u>

Kasvatuksellisista syistä huostaanotetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	15
» » » » » äitinsä.....	16
» joilla oli isäpuoli	4
» » » äitipuoli	4
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä.....	13

Yhteensä oli yleisen kansliaosaston huostassa 497 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	421
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja.....	76
Vuoden varrella poistettuja	92
Jäljellä seuraavaan vuoteen	405

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset, sokeat ja kaatuva-
tautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulun-
käynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin lai-
toksiin ja pienehkö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksi-
tyishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaik- kiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa	277	40	317	57	2	59	376
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aisti- vialliskouluissa	42	35	77	15	18	33	110
Yksityiskodeissa	4	1	5	3	3	6	11
Yhteensä	323	76	399	75	23	98	497

Lasten vanhempien sääty tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	276	55.5
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	147	29.6
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	63	12.7
Virkamiehiä ja tehtailijoita	11	2.2
Yhteensä	497	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 331 eli 66.6 % ja avion ulkopuolella 166 eli 33.4 %.

Vuonna 1931 oli kaikkiaan 75 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna alla-
mainituissa aistivialliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Uusia.	Eron- neita.	Jäljellä vuo- den lopussa.
Helsingin sokeainkoulussa	1	—	1
Kuopion sokeainkoulussa	1	—	1
Mikkelin kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Jyväskylän kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Turun kuuromykkäin koulussa	—	1	6
Ävikin koulukodissa Hyvinkäällä	3	3	—
Raajarikkoisten työkoulussa	1	—	2
Perttulan tylsämielisten kasvatustiloksessa	—	1	13
Toivolan tylsämielisten kasvatustiloksessa Muhoksella	—	—	6
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	—	—	7
Sortavaalan diakonissalaitoksessa	—	—	8
Helsingin diakonissalaitoksessa	5	—	16
Helsingin kaupungin kunnan sairaaloissa	—	—	3
Pitkänien keskuslaitoksessa	—	—	1
Yksityisessä kasvatustiloksessa	—	—	1
Oulun kaatuva-tautisten kasvatustiloksessa	2	—	3
Yhteensä	13	5	70

Alaikäiset lainrikkijat. Paitsi edellämainittuja 497 suojelukasvatuksen
alaista lasta, oli 1 alaikäinen lainrikkija asiansa tutkintoaikana lautakunnan

hoidossa 99 päivää ja saatiin hänestä tällaisten lasten erikoishoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti sosiaaliministeriöltä 11,227 markan korvaus.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetaan ensin Merikadun 21:ssä sijaitsevassa vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin terveydentilansa, erilaisten luonteenomaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa.

Samassa talossa, vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko emännöitsijänä neiti E. Mäiseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti L. Lundén. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti keittäjä ja palvelija.

Hoidokkeja oli vuonna 1931 vastaanottokodissa kaikkiaan 128, niistä 56 suojelukasvatusta tarvitsevaa ja 72 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 37 hoidokkia.

Koulukodit. Vuonna 1931 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 oppilasasuntoloilla varustettua koulukotia:

Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine maataloineen Bromarvin pitäjässä on kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Laitoksen johtajana toimi Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettajana W. L. Müller ja ruotsinkielisen osaston opettajana C. A. Collén. Kummankielisten jatkoluokkain opetustunteja hoitivat molemmat edellämainitut opettajat sekä laitoksen johtaja yhteisesti, koska avoimna oleva kolmannen opettajan virka tässä koulukodissa oli säästäväsyyssyistä kokeilun vuoksi vakinaisesti täyttämättä. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti H. A. Malmström ja kolmeen eri osastoon sijoitettujen oppilaiden hoitajattarina neidit Z. Ekholm, I. Hänninen ja M. Castrén. Opetusta käytännöllisissä ammateissa antoivat veistonopettaja A. I. Johansson, räätälimestari A. Stenlund, suutarimestari F. Mäkynen, puutarhuri J. E. Lindqvist, maataloustöiden johtaja A. Holmström, karjanhoitaja G. Malin ja lämmittäjämekanikko A. Salmi. Lisäksi kuului laitoksen henkilökuntaan tallimies, renki, keittäjä, leipoja, 2 pesijää ja 3 palvelijaa.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä on tarkoitettu enintään 20 henkisesti vajaakykyiselle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa on 15 sijaa; osa oppilaista on asutettu täysihoidtoon laitoksen lähellä asuviin yksityisperheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi J. Jokinen sekä emännöitsijänä ja oppilasasuntolan hoitajattarena neiti M. L. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen, T. Reino ja neiti L. Kivekäs, viimeksimainittu elokuun 1 p:ään 1931 asti, jolloin hänen tilalleen tuli rouva S. Pellinen. Laitoksen emännöitsijänä toimi neiti I. Jakobsson sekä

viidessä eri osastossa asuvain oppilasten hoitajattarina neidit M. Aflecht, E. Roselius, K. Rautiainen, T. Pastell ja I. Timonen. Ammattiopetusta antoivat veistonopettaja L. Keinänen, metallitöidenopettaja V. J. Manner ja seppä K. Vallenius, räätälimestari K. W. Laakso, suutarimestari J. A. Lampinen, puutarhuri L. Päivike ja maataloustöiden johtaja V. Niittylä. Näitä paitsi kuului Ryttylän toimihenkilöihin lastenhoitajatarharjoittelija, lämmittäjä, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä, keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijää.

Toivoniemen koulukoti omine maataloineen Lohjan pitäjässä on tarkoitettu 40 kansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajattarena, joka ottaa osaa myöskin opetukseen, toimi L. Ridvall elokuun 1 p:ään 1931 asti ja sen jälkeen Ryttylästä siirtynyt neiti L. Kivekäs. Opettajattarena oli neiti I. Pesonen, emännöitsijänä ja kotitaloustöiden ohjaajana neiti M. Nurmi sekä lasten hoitajattarena ja samalla käsityöiden opettajattarena neiti H. Koivisto. Maanviljelystehtävistä huolehti maataloustöiden johtaja J. Arola ja navettatöistä naiskarjakko V. Syrjänen, vanhempain oppilaiden avustamana. Näitä paitsi oli laitoksessa tallimies, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhan hoitajana.

Toivolan koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin turvattomain lasten osaston yhteydessä. (ks. s. 93*).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty mikäli mahdollista kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Kuten jo toimihenkilöiden luettelostakin ilmenee, annettiin yläkansakoulun oppikurssin suorittaneille ammatillista jatko-opetusta kaikissa koulukodeissa. Bengtsärissa ja Ryttylässä pantiin tällöin pääpaino puusepän-, räätälin-, suutarin-, sepän- ja puutarhurinammatteluihin sekä maatalouteen kuuluvain töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa opetettiin pääasiallisesti naisten käsityötä ja kotitalouden hoitoa. Toivolan koulukodissa ovat mahdollisuudet tehokkaamman ammattiopetuksen antamiseen puutteellisten työpajojen vuoksi vähäisemmät, mutta saivat lapset täälläkin tietopuolisen opetuksen ohella harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli lokakuun 20 p:nä 1931 275, josta Bengtsärissa 85, Tavolassa 21, Ryttylässä 141 ja Toivoniemessä 28.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

Sukupuoli	Suomi.	Ruotsi.	Muu kieli.	Yhteensä.
Poikia	198	48	1	247
Tyttöjä	26	2	—	28
Yhteensä	224	50	1	275

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	234	Muut Suomen kunnat	28
Helsinkiin rajoittuvat kunnat ..	2	Ulkomaat	3
Muut Uudenmaan läänin kunnat	8	Yhteensä	275

263:llä eli 95.6 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 7:stä 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

7 vuotta	1	11 vuotta	14	15 vuotta	64
8 »	—	12 »	16	16 »	54
9 »	3	13 »	27	17 »	43
10 »	12	14 »	29	18 »	12

Yhteensä 275

Lasten vanhemmat olivat 255 tapauksessa työläisiä, 17 tapauksessa pien-ammattinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 3 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvos-
telujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kai-
kista oppilaista vuonna 1931 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsär.	Tavola.	Ryhtylä.	Toivoniemi.
Hyvin	85	56	75	63
Tyydyttävästi	8	27	18	28
Huonosti	7	17	7	9
Yhteensä	100	100	100	100

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempien kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityk-
sellä saatu, on säännöllisesti merkitty asianomaisten kansliassa säilytettä-
viin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen,
voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin
koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan
jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituk-
sesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoi-
tusten mukaan on 6 Bengtsärin aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1931
aikana suorittamassa oikeuden heille erilaisista rikoksista tuomitsemaa van-
keusrangaistusta. Vuoden 1931 kuluessa poistetusta 92 oppilaasta on kanslia-
osasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa ammattikouluissa y. m. kurssilla	5
Jatkaa kansa- tai oppikouluissa	9
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	4
metalliverstaissa	6
tehdastyöläisenä	2
suutarin-, räätälin- tai verhoilijantöissä	5
muurarin- tai maalarintöissä	4
sähkötyömiehenä	1
asiapoikana	14
renkinä, palvelijattarena tai autonkuljettajana	17
Sairaalassa	2
Valtion kasvatuslaitoksessa	2

Kunnalliskodissa	5
Sotäpalveluksessa	3
Ulkomailla tai merillä	2
Otettu kotikuntaan	1
Karkumatkalla	8
Aistiviällinen	1
Kuollut	1

Yhteensä 92

Turvattomain lasten osasto huolehti lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhoidollisista lapsista. Näitä koetettiin sijoittaa etupäässä yksityishoittoon, mutta koska varsinkin hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille aina heti ole saatavissa sopivaa kasvatuskotia, oli osaston käytettävänä Sofianlehdon pikkulastenkoti, Reijolan lastenkoti, Kullatorpan lastenkoti, Toivolan koulukoti sekä näiden lisäksi melkoinen määrä paikkoja yksityisissä lastenkodeissa eri ikäisille lapsille. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Sofianlehdon pientenlastenkodin eri osastoilla on yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi neiti E. Boström, emännöitsijänä neiti H. Lipponen sekä eri osastojen hoitajattarina neidit A. Auer, E. Katz, E. Byskata ja R. Lybeck, viimeksimainittu kuitenkin ainoastaan syyskuun 1 p:ään 1931 asti. Hänen erottuaan hoiti tätä virkaa väliaikaisesti neiti H. Henriksson. Näiden apuna toimi 10 ammattitaitoista lastenhoitajattaria ja 10 palkatonta hoitajatarharjoittelijaa sekä lisäksi vuoden lopulla lääkintöhallituksen pyynnöstä lastenhoitoa harjoittelemaan otettuja sairaanhoitajattaria 6 kerrallaan käsittävissä vuoroissa. Kaikkiaan harjoitteli laitoksessa pikkulasten hoitoa vuoden kuluessa 45 henkilöä, joista 30 oli varsinaisesti lastenhoitajattariksi aikovaa ja 15 täydennyskursseilla olevaa nuorempaa sairaanhoitajattaria. Edellämäinittujen lisäksi kuului tämän laitoksen henkilökuntaan ompelijatar, keittäjä, 5 palvelijaa, 2 pesijää ja lämmittäjä-talonmies.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu pääasiallisesti lastentarhaiässä oleville normaali-ikäisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi rouva E. Ahlgrén ja häntä avustavina lastenhoitajattarina neidit A. Carlén, E. Haapala, T. Blomqvist, E. Rehnström ja K. Nyholm. Näitä paitsi kuului lastenkodin henkilökuntaan ompelijatar, keittäjä, 2 palvelijatarta ja talonmies.

Kuten toisessa yhteydessä on sivumennen mainittu, toimi sekä Sofianlehdon että Reijolan lastenkodin lääkärinä tohtori R. Granholm.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka isompaan rakennukseen on sijoitettu kehityksessään jäljellejääneitä lastentarhaiässä olevia ja pienempään rakennukseen eri ikäisiä syfilisiä lapsia, on niinkään yhteensä 35 hoitopaikkaa. Kodin johtajattarena toimi neiti A. Orola ja lastenhoitajattarina neidit A. Wright, K. Nässling, I. Hannén ja S. Hellberg. Lisäksi oli tässäkin lastenkodissa ompelija, joka ajoittain avusti Sofianlehdon lastenkodin ompelijaa, keittäjä ja 2 palvelijaa. Lääkärinä toimi vastaanottokodin ja koulukotien lääkäri, tohtori E. O. Lindén.

Toivolan koulukoti omine maatalouksineen Helsingin pitäjän Pakinkylässä on tarkoitettu korkeintaan 85 huonohoitoiselle kansakouluiässä olevalle

lapselle. Laitoksessa toimii vain suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu, koska sinne sijoitetut ruotsinkieliset lapset voivat opiskella koulukodin lähellä sijaitsevassa Oulunkylän ruotsalaisessa kansakoulussa. Toivolan koulukodin johtajana toimi K. A. Kurkela ja opettajina V. Uusivirta ja neiti A. Järvinen elokuun 1 p:ään 1931 asti, jolloin hänen tilalleen tuli neiti R. Boxtröm. Varsinaisia opettajia on avustanut erinäisissä opetustehtävissä rouva L. Kurkela toimien samalla laitoksen kanslia-apulaisena ja tilapäisenä lasten hoitajattarena. Tässäkin koulukodissa on 3 eri oppilas-asuntolaa, joiden hoitajattarina toimivat neidit A. Eskola, H. Hirvonen ja L. Mäkelä, sekä lisäksi laitoksen aitauksen ulkopuolella sijaitsevaan rakennukseen järjestetty alaikäisistä lainrikkokista heidän asiainsa tutkintoaikana huolehtiva eristysosasto, joka oli kaitsija F. Korpelan valvonnan alainen. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti L. Kuittinen ja maataloustöiden johtajana P. Karvia. Näitä paitsi kuului laitoksen henkilökuntaan suutari, maataloustöiden johtajan apulainen, ompelija, keittäjä, karjakko ja 4 palvelijatarta.

Vastaanottokodin koululasten osastolle sijoitetut köyhäinhoidolliset lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille aikaisemmin mainittua työnjakoa noudattaen.

Vuonna 1931 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Sofianleh- don pien- tenlasten koti.	Reijo- lan lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Vastaan- ottokodin koululais- osasto.	Toi- volan koulu- koti.	Yh- teen- sä.
Vuodelta 1930 hoitoon jääneitä	89	32	29	37	77	264
Vuoden 1931 aikana hoitoon otettuja	104	68	7	35	82	296
Yhteensä	193	100	36	72	159	560
Näistä:						
Luovutettiin vanhempain hoitoon ..	42	18	1	13	32	106
» toisen kunnan hoitoon	13	5	—	1	12	31
Sijoitettiin yksityishoitoon	9	28	—	5	5	47
Lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin ..	14	1	6	14	12	47
» toiseen laitokseen	—	2	1	4	17	24
» sairaalaan	8	13	3	—	10	34
Kuoli	6	1	—	—	—	7
Yhteensä poistettuja	92	68	11	37	88	296
Vuoteen 1931 jääneitä	101	32	25	35	71	264

Jäljellä olevista oli:

Poikia	58	20	14	24	43	159
Tyttyjä	43	12	11	11	28	105
Yhteensä	101	32	25	35	71	264
Avioliitossa syntyneitä	34	16	8	26	47	131
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	67	16	17	9	24	133
Yhteensä	101	32	25	35	71	264

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhuitolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koetettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhuoltoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastaja apulaisineen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä hyviä. Huonoiksi näyttäytyneistä hoitopaikoista siirrettiin lapset parempiin kasvatuskoteihin tai erinäisten syiden vaatiessa myöskin kaupungin omiin lastenhuoltolaitoksiin. Kaikki kouluiässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 94 kansakoulukurssin suorittaneelle köyhäinhoidolliselle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskurssseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa laitoksissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 180,648: 35 markkaa, josta sosialiministeriö suoritti puolet nuorten elinkeino- ja ammattiopetukseen varaamistaan määrärahoista.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella ja M. Malmgren Vihdissä, rouvat P. Bäcklund Siuntiossa ja M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa, M. Byman Sipoossa ja M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat L. Närvi Koskella T. l., L. Palomäki Lohjalla, E. Halonen Lapinlahdella ja H. Tikkanen Jorjoissa, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa sekä maanviljelijät V. Jakola Sievissä ja A. W. Sinisalo Somerolla.

Turvattomien lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lasten- koteihin sijoitettuja. Kaupunk. Maalle.		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Kaupunk. Maalle.		Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä
Vuodelta 1930 hoitoon jääneitä	206	271	435	759	1,671
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja	99	136	178	185	598
Yhteensä	305	407	613	944	2,269

Näistä:

Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	9	9	11	26	55
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon	21	44	46	56	167
» toisen kunnan hoitoon	6	11	12	9	38
» köyhäinhuitolautakunnan hoitoon	—	2	—	5	7
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	8	6	8	3	25
Siirrettiin yleiselle kansliaosastolle	—	4	3	10	17
Otettiin kunnan lastenkotiin	1	7	6	4	18
» koulukotiin	—	4	5	9	18
» yksityisiin lastenkoteihin	4	2	8	15	29
» toiseen laitokseen	1	1	3	2	7

	Yksityisiin lasten- koteihin sijoitettuja.		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja.		Yksityishoittoon sijoitettuja yhteensä.
	Kaupunk.	Maalle.	Kaupunk.	Maalle.	
Otettiin sairaalaan	1	3	1	1	6
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan ..	22	18	57	69	166
Kuoli	5	2	2	3	12
Yhteensä poistettuja	78	113	162	212	565
Vuoteen 1932 jääneitä	227	294	451	732	1,704

Jäljellä olevista oli:

Poikia	103	150	192	394	839
Tyttöjä	124	144	259	338	865
Yhteensä	227	294	451	732	1,704

Avioliitossa syntyneitä	112	186	227	301	826
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	115	108	224	431	878
Yhteensä	227	294	451	732	1,704

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 45.

Maaseudulle yksityishoittoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodelta 1930 jääneitä.	Vuonna 1931 hoitoon otettuja.	Vuonna 1931 hoitoon poistettuja.	Vuoteen 1932 jääneitä.		Vuodelta 1930 jääneitä.	Vuonna 1931 hoitoon otettuja.	Vuonna 1931 hoitoon poistettuja.	Vuoteen 1932 jääneitä.
Espoo.....	36	10	9	37	Pyhjärvi U.l.	4	2	6	—
Kirkkonummi	60	15	9	66	Marttila....	1	—	—	1
Siuntio	21	5	6	20	Lapinlahti ..	4	—	—	4
Vihti	72	11	5	78	Joroinen.....	2	—	—	2
Helsingin pit.	64	20	25	59	Sievi	12	—	3	9
Tuusula	24	1	3	22	Loppi	1	—	1	—
Sipoo	34	1	5	30	Lohja	14	—	2	12
Janakkala ..	1	—	1	—	Eri kunnat ¹⁾	330	93	122	301
Nurmijärvi	49	15	10	54	Yhteensä	759	185	212	732
Vähäkyrö ..	1	—	1	—					
Ylivieska ..	11	1	—	12	Näistä:				
Koski T. l.	1	—	—	1	Poikia.....	409	101	116	394
Somero	17	11	4	24	Tyttöjä	350	84	96	338

Lautakunnan vuonna 1931 hoitoonsa ottamia köyhäinhoitoavustukseen oikeutettuja lapsia oli kaikkiaan 2,829, kuten seuraavista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta lautakunnan hoitoon jääneitä	1,935
Vuonna 1931 hoitoon otettuja	894
Vuonna 1931 poistettuja	861
Vuoteen 1932 hoitoon jääneitä	1,968

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia.

Hoitomaksut yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisperheisiin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y.m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen kaupungissa 200 markasta 400 markkaan ja maaseudulla 150 markasta 250 markkaan tehden keskimäärin 2 vuotta vanhemmista lapsista n. 2,460 ja 2 vuotta nuoremmista, erikoishoitoa vaativista lapsista 4,800 markkaa vuodessa. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä eli 360 markkaa kuukaudessa. Nämäkin lapset mukaanluettuina kohoavat keskimääräiset hoitomaksut n. 2,725 markkaan vuodessa. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntain velkomat koulumaksut sekä sairaushoitokustannukset ja hellittävässä tapauksissa myönnettyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen maksamaan yhteensä ¹⁾ 4,906,615:60 markkaa eli keskimäärin noin 2,870 markkaa vuodessa kutakin lasta kohden.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle koulusta poisjääneiksi ilmoitettujen lasten luku, joka oli edellisenä vuonna 1,032, oli toimintavuonna ainoastaan 486. Tämä huomattava vähennys johtuu siitä, että vuonna 1930 ilmoitettiin jaostolle sekä suomen- että ruotsinkielisistä kansakouluista kaikki lukukausien aikana koulunkäynnissään epäsäännöllisiksi osottautuneet kansa- ja jatkuoluokkien oppilaat sekä lisäksi ne keväällä kansakoulukurssin suorittaneet lapset, jotka eivät syksyllä kirjoittautuneet jatkuoluokille, kun taas vuonna 1931 suomenkieliset kansakoulut eivät katsoneet tarpeelliseksi ilmoittaa jaostolle kansakoulukurssin suorittaneista 14 vuotta täyttäneistä lapsista, vaikkakaan nämä eivät olisi kirjoittautuneet kansakoulujen jatkuoluokille tai muihin kouluihin. Ruotsinkieliset kansakoulut sitävästoin jatkoivat edelleenkin aikaisempaa ilmoitustapaa. Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien, jotka vuoden kuluessa nousivat 470:ään, tuloksena sekä kansliassa pidettyjen neuvottelujen kautta saatiin 215 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtyneet toiseen kouluun	136
Olivat ansiotyössä	57
Muuttaneet paikkakunnalta	55
Sairauden takia	10
Esitetty otettavaksi lautakunnan huostaan	13

Yhteensä 271

Edelleenkin oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 240 meno- ja paluulippua.

Sellaisille varattomille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti jaosto kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja. Kaikkiaan 322 lasta sai täten ilmaisen kesänviettopaikan, siihen laskettuna myöskin ne lapset, jotka lähetettiin Caritaksen ja Solhällan sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kesäsiirtoloihin kuin myöskin 75 lasta, jotka pie-

¹⁾ Maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perittyjä korvauksia ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua 50 % avustusta lukuunottamatta.

nestä kuukausimaksusta saivat viettää kesänsä Knipnäsän siirtolassa sekä muutamissa yksityiskodeissa Siuntiossa, Sipoossa, Kirkkonummella ja Vihdissä.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 20,000 markan suuruisella määrärahalla järjestettiin kaupungissa kesäänsä viettäneille nuoremmille lapsille 4 leikkikenttää. Yksi näistä sijaitsi Hiekkarannassa, toinen Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, kolmas Vallilassa Mäkelänkadun varrella ja neljäs Vuorimiehenkadun ja Neitsytpolun välisellä aukealla. Kullakin kentällä toimi kaksi leikinhjaajaa; toiminta kesti kesäkuun 3 p:stä elokuun 3 p:ään. Ilmoittautuneita lapsia oli kaikkiaan 1,939, nimittäin 826 Hietarannassa, 390 Eläintarhan kentällä, 449 Vallilassa ja 274 Neitsytpolun kentällä; kutakin päivää kohden oli lapsia keskimäärin 110, 83, 114 ja 53. Leikkikenttien ohjelmassa oli erilaisia laulu- ja liikuntaleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. viihtyisää ajanviettoa.

Alaikäisten katuammattilaisten silmälläpito kuuluu myös jaoston tehtäviin ja on lastenhuoltotarkastaja tässä asiassa ollut yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 145 poikaa, joista hyväksyttiin 118. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvitarhatyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia on tavattu kaupungilla tai niistä on jaostolle ilmoitettu, on otettu selvää lasten kotioiloista ja saatettu asia köyhäinhuoltoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen saamista varten.

Vuoden kuluessa toimitettiin jaoston välityksellä toimipaikkoja 26 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajan ominaisuudessa lastenhuoltotarkastaja valvoi yleis-työhyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien toimintaa ja antoi siitä eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luettelointi, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatusopimuksien aikaansaaminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden.	3—17 vuotiaita.	Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	703	2,291	2,994
Uusia hoidokkeja	520	190	710
Poistettuja	227	285	512
Jäljellä vuoteen 1932	862	2,330	3,192

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimitannut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selville saamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisäät:

Naimattomia	2,760
Leskiä tai laillisesti eronneita .	182
Naineita	83
Tuntematon	167
Yhteensä	3,192

Isien siviilisäät:

Naimattomia	1,921
Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	137
Naineita	234
Tuntematon	900
Yhteensä	3,192

Äitien ikä:

—15 vuotiaita	2
16—20 »	380
21—25 »	1,086
26—30 »	767
31—35 »	441
36—40 »	206
41— »	82
Tuntematon	228
Yhteensä	3,192

Isien ikä:

16—20 vuotiaita	140
21—25 »	654
26—30 »	543
31—35 »	293
36—40 »	195
41—50 »	117
51— »	36
Tuntematon	1,214
Yhteensä	3,192

Äitien ammatti:

Palvelijattaria	1,142
Tehtaissa työskent. naisia	588
Ompelijattaria ja modisteja ..	279
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	234
Ulkotyöläisnaisia	222
Tarjoilijattaria	121
Pesijättäriä ja siivoojattaria ..	120
Kylvettäjiä ja hierojia	25
Kaupustelijoita y. m. pikkuliikkeen harj.	23
Ammattityöläisiä	20
Partureita ja kampaajia	16
Raitiovaunun konduktöörejä .	15
Sairaanhoidajattaria	14
Taiteilijoita	5
Opettajattaria	2
Opiskelijoita	2
Ilman varsinaista tointa olevia	364
Yhteensä	3,192

Isien ammatti:

Tehdastyöläisiä	651
Ulkotyöläisiä	414
Käsityöläisiä	336
Ammattityöläisiä	182
Pikkuelink. harj. y. m. palv. miehiä	159
Sotilaita ja aliupseereja	152
Konttorist. ja myymäläapul. .	152
Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	136
Renkejä ja ajomiehiä	125
Merimiehiä	88
Talonpoikia y. m.	84
Autonkuljettajia	52
Poliiseja	44
Opiskelijoita	44
Upseereja	24
Taiteilijoita	23
Raitiovaununkuljettajia	16
Mekanikkoja ja teknikkoja ..	14
Viinureita	8
Lääkäreitä	3
Ilman varsinaista tointa olevia	485
Yhteensä	3,192

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia sopivia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten järkipäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa, käytettiin kasvattilasten hoitoa valvovan lautakunnan lääkärin apua.

Opastajat antoivat lasten olosuhteista seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:		Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	
	%		%
hyvän hoidon	40.1	hyvän hoidon	56.0
suhteell. hyvän hoidon	54.5	suhteell. hyvän hoidon	42.0
epätyydyttävän hoidon	5.4	epätyydyttävän hoidon	2.0
Yhteensä 100.0		Yhteensä 100.0	

Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	45.7	hyvässä kunnossa	55.3
suhteell. hyvässä kunnossa ..	48.2	suhteell. hyvässä kunnossa	43.7
epätyydyttävässä kunnossa ..	6.1	epätyydyttävässä kunnossa ..	1.0
Yhteensä 100.0		Yhteensä 100.0	

Osaston hoidokeista kuoli vuoden 1931 kuluessa 50, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	3	Pippingskjöldin äitien kodissa ..	1
Sairaalassa	31	Kasvatuskodissa	3
Lastenkodissa	7	Tuntem. paikassa	5
		Yhteensä 50	

Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	15	Tapaturma	1
Synnyynnäinen sydänvika	10	Vettä keuhkopussissa	1
Sydänhalvaus	4	Influensa	1
Myrkytys	3	Vatsatuberkuloosi	1
Suoli- ja vatsakatarri	2	Nystyrätauti	1
Mätää keuhkopussissa	2	Aivokalvotulehdus	1
Syöpä	1	Tuntematon syy	7
		Yhteensä 50	

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät seuraavista numeroista:

Edelliseltä vuodelta oli 35 oikeusjuttua vireillä ja otettiin uusia haasteita 115; 15 tapauksessa ei vastaajaa saatu haastetuksi, joten vuoden kuluessa käsiteltiin 135 juttua. Näistä voittiin 73 juttua, 11 tapauksessa sovittiin haasteen tiedoksiannon jälkeen, 10 tapauksessa kumottiin kanne ja 41 juttua siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kanteen kumoaminen edellisissä 10 tapauksessa aiheutui seuraavista syistä: 1 tapauksessa teki vastaaja hänelle määrätyn valan, 5 tapauksessa olivat todistajain tiedot riittämättömät, 1 tapauksessa vastaaja esitti lääkärin-todistuksen kyvyttömyydestään; 1 tapauksessa vanhemmat vihittiin ennen asian esilletuloa, 1 tapauksessa hovioikeus lausui ettei lastenvalvojalla ollut kannevaltaa ja 1 tapauksessa, korotuskanteen kysymyksessäollessa, hovioikeus katsoi, ettei korotukseen ollut aiheutta esitetty.

Elatusvelvollisen sotapalveluksessaoloajaksi haettiin valtiolta sotilas-avustusta valvonnan alaisille lapsille 9 tapauksessa. Tapaturmaisesti kuol-leitten elatusvelvollisten jälkeen haettiin lapsille eläke 3 tapauksessa.

Muissa kuin elatusapuasioissa esiinnyttiin viran puolesta 4 rikosasiassa, 3 holhousasiassa, 3 konkurssi-asiassa, 4 muussa siviilijutussa ja 2 ulosotto-valitusasiassa.

Tämän lisäksi ajettiin 13 juttua virka-apuna vieraiden kuntain lasten-valvojille, joista 3 ulkomaalaisten viranomaisien pyynnöstä. Näiltä taasen saatiin oikeudenkäynnissä virka-apua 7 tapauksessa. Edellämaituista ju-tuista voitettiin 4, sovittiin 2, 4 jäi vireille seuraavaan vuoteen, 1 tapauk-sessa toimitettiin todistajain kuulustelu ja 2 juttua hävitettiin todistajain puutteessa.

Sopimuksilla selvitettiin isyys lopullisesti 176 tapauksessa, joista, niin-kuin sanottu, 11 tapauksessa vasta haasteen jälkeen, kun taas 68 tapauksessa asia jäi selvittämättä syystä, että asianomaiset asuivat yhdessä huolehtien itse lapsesta.

Edellämäinittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojain anomuksesta 16 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä, kun taasen Helsingin lastenvalvoja sai virka-apua muiden paikkakuntien lastenvalvojilta ja muilta viranomaisilta muualla oleskeleviin isiin nähden 12 eri tapauksessa.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatusavustuksia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 966,054: 50 markkaa, josta isiltä kannettuja 909,054: 50 markkaa ja äideiltä saatuja 57,000 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansiolla oles-keleviltä elatusvelvollisilta 87,992: 60 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatusavustuksien yhteissumma oli kyseessäolevana vuonna 1,054,047: 10 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osas-ton käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 65,000 markan suurui-nen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 60,946: 75 markkaa, josta 29,513 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin, 29,433: 75 markkaa jaettiin kotikävijäin esityksistä joko pieninä raha-avustuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille sekä 2,000 markkaa käytettiin joulujuhlan järjestämiseksi lapsille. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 6,100 markkaa kehoi-tuspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin vuonna 1931 asianomaisten äitien suostumuksella 25 aviotonta lasta.

Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 88 lasta, joista 77 edelliseltä vuodelta siirtynyttä. Vuoden kuluessa lakkasi holhokkien täysi-ikäiseksitulon vuoksi 5 holhoustointa, joten näiden luku vuoden lopussa oli 83.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1931 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 7,003: 15 markkaa; merikapteeni Lars Albert Grönholmin Hel-singin orpolasten rahasto, pääoma 6,960 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 777: 05 markkaa; Bergman puolisoitten lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 7,425: 85 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jonka pääoma oli joulukuun 31 p:nä 1931 2,000,000 markkaa; korkovaroilla ylläpidetään Kotkan-kadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätäkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot nousivat vuonna 1931 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 14,629,323: 10 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	¹⁾ 922,052: 40
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit ..	»	3,260,585: 10
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	538,008: 40
Elänteelleanto ja jatko-opetus	»	4,406,615: 60
Toivolan koulukoti	»	956,587: 65
Pikkulastenkodit	»	²⁾ 1,981,446: 75
Keuhkotautisten lasten avustus lastenkoti Drop- penissa	»	500,000: —
Lastenhoidon neuvola	»	14,978: 65
Aistivallisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	215,676: 35
Muut lasten hoitokustannukset	»	192,833: 60
Maatilat ja erinäiset rakennustyöt	»	1,640,538: 60
Yhteensä Smk		14,629,323: 10

Näiden menojen lisäksi oli rakennuskonttorin tilille viety huoneistojen korjauskustannuksia allamainituissa lastenhuoltolaitoksissa seuraavat määrät:

Sofianlehdon lastenkoti	Smk	15,203: 65
Reijolan lastenkoti	»	20,448: 25
Kullatorpan lastenkoti	»	40,771: 25
Toivolan koulukoti	»	107,137: 90
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	18,409: 05
Bengtsårin koulukoti	»	107,669: 10
Ryttylän koulukoti	»	127,180: 15
Toivoniemen koulukoti	»	28,585: 70
Yhteensä Smk		465,405: 05

¹⁾ Tähän sisältyy kaluston ostoon myönnetty 12,411: 05 markan määräraha. — ²⁾ Tähän sisältyy 63,685: 60 markan määräraha askarteluhiekkatarhan ja lepohallin teettämiseen Sofianlehdon pientenlastenkodin alueelle.

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1931 5,959,038: 15 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu vuodelta 1931	Smk	1,700,000: —
Tuloja koulukotien oppilastöistä	»	66,294: 60
Korvausta lastenhoidosta:		
valtiolta	Smk	602,051: 50
vierailta kunnilta	»	841,814: 20
yksityisiltä	»	372,132: 85
ammattioppilaskodin hoidokeista	»	1,815,998: 55
Bengtsårin tila	»	31,100: —
Toivoniemen tila	»	462,335: 40
Ryttylän tila	»	243,282: 85
Toivolän tila	»	431,804: 60
Luontoisetuja	»	342,727: 85
		1) 865,494: 30
Yhteensä Smk		5,959,038: 15

Kun vähennetään nämä tulot kustannusten yhteisummasta, 15,094,728: 15 markasta, jää kaupunkia rasittaviksi nettomenoiksi 9,135,690 markkaa, mikä on 358,207: 14 markkaa vähemmän kuin vastaava summa edellisenä vuonna. Henkikirjoissa olevaa asukasta kohti bruttomenot nousivat 72: 09 markkaan ja nettomenot 43: 63 markkaan.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa on otettu huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosisuokrat Bengtsårissa 197,000 markkaa, Toivoniemellä 53,100 markkaa, Ryttylässä 249,000 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa, eli siis yhteensä 595,700 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 35 % valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamain pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden suoritusten jälkeen osoitti maataloustilien päätös Ryttylässä 19,372: 45 markan voittoa, josta kuitenkin 15,000 markkaa siirrettiin maanparannustilille aikaisempain salaajituskustannusten lyhennykseksi. Toivolän maatalous tuotti 5,495: 05 markan ja Toivoniemen tila 2,400: 30 markan voiton, kun taas Bengtsårin maataloustilinpäätös osoitti 9,674: 50 markan suuruista tappiota. Maatilojen yhteiseksi voitoksi jäi näinollen ainoastaan 2,593: 30 markkaa, mikä mainittujen laitosten valtionapua koskevassa lopputilityksessä on vähennetty valtionavun perusteena olevista vuosimenoista.

Eri laitosten suoranaiset menot, ainoastaan luontoisedut poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

	Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Sofianlehdon lastenkoti	Smk 1,012,983: 80	28: 47	10,392: 06
Reijolan lastenkoti	» 344,985: 10	36: 96	13,488: 97
Kullatorpan lastenkoti	» 284,840: —	29: 16	10,642: 50
Toivolän koulukoti	» 813,477: 65	28: 08	10,250: 62
Vastaanottokoti	» 360,827: 75	22: 78	8,315: 58
Ammattioppilaskoti	» 125,150: 65	17: 84	6,510: 83
Bengtsårin koulukoti	» 1,046,505: 20	31: 67	11,558: 52
Tavolan »	» 160,668: 65	20: 78	7,583: 61
Ryttylän »	» 1,380,208: 80	26: 83	9,792: 90
Toivoniemen »	» 331,353: 45	27: 93	10,194: 20
Yhteensä Smk	5,861,001: 05	27: 83	10,158: 44

Jos otetaan huomioon myöskin tilojen tilille viedyt korjauskustannukset, 2,159: 30 markkaa, sekä rakennuskonttorin suorittamat lastenhoitolaitosten kunnossapitokustannukset, 465,405: 05 markkaa, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 30: 05 markkaa ja lasta ja vuotta kohti 10,968: 83 markkaa.

Edelliseen vuoteen verrattuna alenivat hoitokustannukset melkein kaikissa laitoksissa. Suurin hoitokustannusten alentuminen ilmeneikse Sofianlehdon ja Reijolan lastenkodeissa, mikä johtuu suurimmalta osaltaan siitä, että näiden laitosten edellisenä vuonna suhteellisen korkeisiin kustannuksiin sisältyi melkoinen määrä perustamisluntoisia kalustohankintoja. Kullatorpan lastenkodissa tällä kertaa esiintyvä päiväkustannusten kohoaminen aiheutuu, paitsi jonkin verran suuremmista kokonaismenoista, syfiliittisten lasten osastolla entistä pienemmästä hoitopäivien luvusta.

Kokonaiskustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Palkkaukset	Smk	2,283,964: 40
Vuokrat, lämpö ja valo	»	1,217,705: 80
Ruokinta	»	1,088,581: 05
Vaatetus ja kalusto	»	¹⁾ 785,417: 35
Muut menot	»	523,351: 20
Yhteensä Smk ¹⁾		5,899,019: 80

Seuraava taulukko osoittaa kaupungin menot ²⁾ elatuspäivää kohti lastensuojelulautakunnan alaisista laitoksista vuonna 1931:

Menoerät.	Sofianlehdon lastenkoti.	Reijolan lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Toivolan koulukoti.	Vastanotto-koti.	Ammatti-oppi-laskoti.	Koulukoti.				Kaikkiaan.
							Bengtsär.	Tavola.	Ryttylä.	Toivo-niemi.	
P e n n i ä.											
Palkkaukset	1,111	1,832	1,439	1,135	730	342	1,197	1,039	956	1,187	1,085
Vuokrat, lämpö ja valo	274	324	249	533	732	657	889	244	717	571	578
Ruokinta	523	644	435	589	453	557	486	461	489	596	517
Vaatetus ja kalusto ...	498	467	460	264	209	103	422	208	347	260	355
Muut menot	441	429	333	287	154	125	173	126	174	179	248
Yhteensä	2,847	3,696	2,916	2,808	2,278	1,784	3,167	2,078	2,683	2,793	2,783

Lastenhoidon neuvonta. Tehtaankadun 1:ssä sijaitsevassa lastensairaalassa vuoden lopulla avatun kunnallisen lastenhoidon neuvolan hoitajatar, terveys-sisar L. Soini, antoi toiminnastaan seuraavan selostuksen:

Helsingin kunnallinen lastenhoidon neuvonta-asema aloitti toimintansa syyskuun 1 p:nä 1931, joskin ensimmäiset viikot kuluivat käytännölli-

¹⁾ Tähän sisältyvät yksityishoittoon lähetettyjen lasten vaatetusmenot 38,018: 75 markkaa. — ²⁾ Lukuunottamatta toimihenkilökunnan luontoisetujen, elänteelle annettujen lasten vaatetuksen ja rakennuskonttorin määrärahoilla suoritettujen korjausten aiheuttamia kustannuksia. Ks. myös Helsingin kaupungin tilasto V. 16. 1931.

sissä järjestelyissä ja varsinaiseen huoltotyöhön voitiin ryhtyä vasta syyskuun 27 p:nä, joksi päiväksi oli määrätty ensimmäinen lääkärin vastaanotto-tilaisuus. Neuvonta-asema, jonka lääkärinä toimi lääketieteenlensiaatti U. Muroma, työskenteli vaatimattomissa ulkonaisissa oloissa käyttäen vastaanotto- ja odotushuoneinaan 2 huonetta lastensairaalan poliklinikan huoneistosta.

Neuvonta-aseman piiri oli alueeltaan sangen laaja. Siihen kuuluivat Kruununhaka Liisankatuun asti, Katajanokka, Kaivopuisto, II ja III kaupungin osat sekä Suomenlinna. Lääkärin vastaanottoja terveille 0—7 vuotislapsille pidettiin 2 kertaa viikossa, tiistaisin ja perjantaisin klo 14—15.

Kirjoissa oli keskimäärin 95 lasta kuukaudessa. Joulukuun 31 p:nä 1931 oli kirjoissa 127 lasta. Lääkärin vastaanottoja oli kaikkiaan 26 ja oli näillä käyneiden yhteismäärä 320.

Kotikäyntejä tehtiin yhteensä 483, niistä 13 sairaskäyntiä. Sairastapauksista oli 1 ripulia, 1 katarria, 1 tulirokkoa, 1 ihottumaa; muut yskää, nuhaa ja kuumetta.

Kansliatyötä, siihen luettuna lääkärin vastaanotot, kurssien pito y. m. neuvonta-asemalla tapahtunut toiminta, suoritettiin 233 tuntia.

Laitoshoitoon toimitettiin 6 lasta.

Avustusta annettiin 6 kotiin, 3:lle vaatteita ja 3:lle lapselle lääkkeitä.

Äitien valistamiseksi pidettiin syksyllä luentosarja pikkulastenhoidossa. Osanottajia oli 28, joista 11 lastensuojelulautakunnan luetteloissa olevien aviottomien lasten äitejä. Lastentarhoissa pidettiin 2 esitelmää ehkäisevästä lastenhuoltotyöstä ja työttömille naisille niinkään 2 esitelmää pikkulapsen hoidosta. Lisäksi on äideillä ollut tilaisuus n. k. terveyssisaren vastaanotto-tunneilla kysellä ja neuvotella lastenhoitoa koskevista asioista. Näitä vastaanottoja oli joka päivä klo 14—15; niillä käyneiden lukumäärä oli 110.

Lääkintöhallituksen toimeenpanemien terveyssisarkurssien oppilaista kukin seurasi 2 viikon aikana neuvonta-aseman käytännöllistä työtä. Samoin saivat harjoittelevat lääketieteenkandidaatit olla lasten vastaanottotilaisuuksissa mukana.

Ilmaista valohoitoa annettiin 3:lle neuvonta-aseman kirjoissa olevalle lapselle lastensairaalan poliklinikalla.

Neuvonta-asema pyrkii vaikuttamaan lastenhoidon kohottamiseksi kodeissa opastaen ja tukien äitejä heidän edesvastuullisessa tehtävässään, jotta lapset voisivat häiriöttä kehittyä terveiksi yksilöiksi.

Terveydenhoito. Lastenhuoltolaitoksissa vallinneesta terveydentilasta ja hygienisistä olosuhteista antoi kumpikin lastensuojelulautakunnan lääkäreistä eri kertomuksen, joista vastaanotto- ja ammattioppilaskoteja, Kullatorpan lastenkotia sekä koulukoteja valvovan lääketieteenlensiaatti E. O. Lindénin selostus oli seuraavansisältöinen:

Huhtikuun 6 p:nä lääkäri kävi Bengtsårin koulukodissa, tutkien sen kaikki lapset. Kaksi trakomiin viittaavaa tapausta voitiin todeta, joista toinen Södergårdissa ja toinen Midgårdissa. Lievempää influenssaepidemiaa oli ollut liikkeellä kevättalvella. Lääkärin käydessä laitoksessa terveydentila kuitenkin oli hyvä. Poika, jonka ranteessa epäiltiin olevan tuberkelia, lähetettiin Helsinkiin sairauden toteamista ja mahdollista käsittelyä varten.

Syyskuun 6 p:nä lääkäri kävi uudelleen Bengtsårisissa. Kaksi trakomia sairastavaa lähetettiin Hankoon rullattavaksi ja kolmannellakin pojalla oli lievää silmäkatarria, jota piti hoidettaman kotona. Södergårdissa oli syyhelmä muistuttavaa ihotautia jälleen esiintynyt. Koulurakennus oli vasta

maalattu ja kaikissa suhteissa tarkoituksenmukainen. Östergårdin käymäläkin oli uusittu ja hyvässä kunnossa. Lasten painonlisäys oli normaali. Työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista ja muuten vallitsi laitoksessa yleensä siisteys ja järjestys. Pieniä tilapäisiä sairauksia hoidettiin. Terveystila oli ollut hyvä viime käynnin jälkeen ja oli silläkin kertaa moitteeton. Kaikki 90 poikaa tutkittiin.

Toukokuun 24 p:nä lääkäri kävi Toivoniemen koulukodissa, jossa kaikki 35 lasta tutkittiin. Terveystila oli ollut hyvä ja olivat lapset silloinkin terveitä. Painonlisäys oli normaali. Vesipumppua käyttävälle tuulimoottorille oli järjestetty varavoimaa sähkölaitteiden avulla.

Samana päivänä lääkäri kävi myöskin Tavolan koulukodissa, missä kaikki 22 lasta tutkittiin. Näistä asui 17 laitoksen oppilasasuntolassa ja 5 ympäristön taloissa. Terveystila oli ollut hyvä ja olivat lapset myös silloin terveitä. Henkisesti olivat kaikki lapset kehityskykyisiä ja havaittiin heissä huomattavaa edistymistä. Painonlisäys oli normaali.

Elokuun 12 p:nä lääkäri kävi Ryttylän koulukodissa. Terveystila oli ollut suhteellisen hyvä. Kevättalvella tosin olivat useat lapset sairastaneet lievää influenssaa ja myöhemmin muutamat anginaa. Kaksi näistä sairastui sittemmin munuaistulehdukseen ja toimitettiin Marian sairaalaan Helsinkiin. Yhdellä lapsella oli sillä kertaa angina. Ainoastaan kahdella oppilaalla todettiin olevan strumantapaista. Ehkäisevää jodikäsittelyä määrättiin jatkettavaksi antamalla jodinsekaista suolaa lehmille sekä tippa joditinkturia viikossa jokaiselle lapselle. Erilaisia pikku sairauksia käsiteltiin. Lasten painonlisäys oli normaali. Siisteys ja järjestys vallitsi laitoksessa kaikkialla.

Elokuun 20 p:nä toimitettiin tavanomainen vuositutkimus Kullatorpan lastenkodissa. Eräs 17 vuotias poika määrättiin siirrettäväksi syfilittiseltä osastolta Toivolaan voidakseen osallistua työhön ja jatko-opetukseen. Kaksi lasta, joita ei edelleen tarvitse käsitellä synnyynnäisen syfiliksen vuoksi, katsottiin voitavan sijoittaa kumpaan rakennukseen tahansa tilasuhteiden mukaan. Kaksi syfilittisen osaston lapsista oli tosin kouluiässä, mutta kumpikin kehityksessään jäljellejääneitä, minkä vuoksi heidän kouluun panemissensa katsottiin parhaaksi siirtää vielä vuodeksi eteenpäin. Alarakennuksen pienin makuuhuone voitaisiin määrättyjä varovaisuustoimenpiteitä noudattaen luovuttaa neljän ylähuvilassa olevan lapsen makuuhuoneeksi.

Viisi imbecilleille ja debileille varatussa ylähuvilassa asuvaa lasta määrättiin siirrettäväksi Toivolaan koulunkäyntiä varten. Nämä olivat kaikki kehityksessään jäljellejääneitä ja tulevat todennäköisesti joutumaan apukouluun. Kaksi idioottia, joista oli haittaa muille lapsille, olisi, mikäli mahdollisuuksia ilmenee, saatava sijoitetuiksi joko diakonissalaitoksen Helsingissä ylläpitämään tylsämielisten lasten huoltolaan tahi samanlaiseen laitokseen Sortavalaan. Muuten oli kaikkien tämän osaston lasten henkinen kehitys edistynyt varsin hyvin.

Terveystila Kullatorpassa oli sillä kertaa hyvä. Maaliskuussa oli ilmennyt useita influenssatapauksia ja kesällä olivat useat lapset sairastaneet lievää influenssaa sekä pari lasta anginaa. Lokakuussa oli niinkään esiintynyt pari influenssatapausta; yksi lapsi lähetettiin Marian sairaalaan, katarriksen keuhkotulehduksen vuoksi.

Toivolan koulukodissa sattui vuoden alussa ja keväämmälläkin useita tulirokkotapauksia lasten ja keittiöhenkilökunnan keskuudessa sekä lisäksi myöskin opettajain lapsissa; viimeinen tapaus ilmeni toukokuun 29 p:nä. Tammikuussa oli sitäpaitsi influenssa hyvin yleinen ja yksityisiä angina-

tapauksia ilmeni tammi- ja helmikuussa. Toukokuussa todettiin muutamain lasten potevan vesirokkoa sekä kesäkuussa kahden keuhkotulehdusta ja heinäkuussa havaittiin tuberkuloottista keuhkopussintulehdusta yhdessä lapsessa, joka toimitettiin Helsingin kaupungin tuberkuloosisairaalaan. Heinäkuussa lääkäri kävi Toivolassa valitakseen sieltä Tavolaan parhaiten soveltuvia lapsia. Kuudesta ehdotetusta havaittiin ainoastaan kaksi sopivaksi.

Marraskuun 1 p:nä lääkäri suoritti Toivolassa tavanmukaisen vuositutkimuksen. Silloin oli laitoksessa 76 lasta. Näistä olisi usean paikka ollut parhaiten apukoulussa ja pari tyttöä osoittautui sopivaksi joko Perttulaan tai Kuhankoskelle. Lapset olivat sillä kertaa hyvin terveitä ja laitoksessa vallitsi yleinen siisteys ja järjestys. Toivolassa vuoden kuluessa ilmenneet lukuisat kulkutautitapaukset johtuivat osaksi siitä, että tämä koulukoti, vaikka onkin Helsingin ulkopuolella, joutuu toimimaan tavallaan vastaanottokotina, joten hoidokkien vaihtuminen tulee siellä olemaan suuri eikä vastatulevien lasten eristämiseen ole puutteellisten huoneisto-olojen vuoksi mahdollisuuksia.

Vastaanottokodissa ilmeni useita kulkutautitapauksia vuoden kuluessa. Helmikuussa esiintyi lukuisia influenssatapauksia ja kaksi influenssasta saamaansa keuhkotulehdusta sairastavaa lasta lähetettiin Marian sairaalaan. Maaliskuussa oli lukuisia anginatapauksia ja lokakuussa ilmeni useissa epideemistä suukatarria ja marraskuussa jälleen influenssaa. Joulukuun 14 p:nä sairastui eräs lapsi tulirokkoon, kaksi päivää sen jälkeen kuin hänet oli otettu laitokseen. Onneksi ei kukaan kodin muista lapsista saanut hänestä tartuntaa.

Vuositutkimus toimitettiin joulukuun 13 p:nä ja todettiin kodissa vallitsevan yleinen järjestys ja siisteys. Lutikoita oli kuitenkin näyttäytynyt silloin tällöin, mutta pidettiin niitä tarkasti silmällä.

Ammattioppilaskodissa olivat olosuhteet samanlaiset kuin vastaanottokodissa.

Olisi harras toivomus saada vastaanottokoti niin laajennetuksi, ettei Toivolan koulukotia tarvitsisi käyttää samanlaiseen tarkoitukseen ja että vastatulleille lapsille voitaisiin järjestää eristysosasto.

Koska lastensuojelulautakunnan kummankin lääkärin täytyy hoitaa toistensa tehtäviä kesälomain aikana, toimi lääketieteellisensiaatti Lindén toukokuun lopusta alkaen kesäkuun viimeisiin päiviin asti oman virkansa ohella lääketieteellisensiaatti Granholm'n sijaisena. Terveysdentila Sofianlehdon pikkulastenkodissa oli tänä aikana häiriytynyt yleistyneen influenssaepidemian takia, johon liittyi vielä useita keuhkokomplikaatioita.

Elokuun 8—10 p:nä lääketieteellisensiaatti Lindén kävi valtion ylläpitämissä Kuhankosken, Pernasaaren ja Järvilinnan laitoksissa, joissa on helsinkiläisiä lapsia ja jotka samalla tarkastettiin. Näistä laitoksista saattoi paljon oppia.

Koulukoteihin sijoitettujen lasten hampaidenhoidosta huolehti kaupungin kouluhammasklinikan johtaja T. H. J. Ekman suorittaen hampaiden korjaamiset kauempana sijaitsevilla laitoksissa lautakunnan tätä tarkoitusta varten hankkimilla välineillä. Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin hoidokit sekä Toivolan koulukodin oppilaat kävivät tarpeen vaatiessa kouluhammasklinikassa.

Sofianlehdon pientenlastenkodista sekä Reijolan lastenkodista huolehtiva lääketieteellisensiaatti R. Granholm jätti seuraavansisältöisen kertomuksen:

Samoin kuin edellisenä vuonna esiintyi lukuisia influenssatapauksia ja muita sairauksia Sofianlehdon pientenlastenkodissa olevien lasten hengityselimissä ja monet näistä sairaustapauksista olivat vaikeanlaatuisia, joihin

liittyi jälkitauteina tulehdusta keuhkoissa, keuhkopussissa, munuaistiehyeessä y. m. Myöskin suuri osa lastenkodin henkilökuntaa sairasti talven ja kevään kuluessa joko influenssaa tahi anginaa, minkä johdosta laitoksen työvoimat olivat ajoittain tuntuvasti vähentyneet. Syksyllä sairastui kaksi lasta tulirokkoon ja muutamia päiviä myöhemmin tarttui sama tauti kolmeen hoitajatarharjoittelijaan ja parin viikon kuluttua sairastui edelleen vielä yksi harjoittelija. Jokainen sairastunut lähetettiin viipymättä kulkutautisairaalaan. Mistä tauti oli saanut alkunsa, ei voitu varmuudella todeta, mutta näytti ilmeiseltä, että joku kaupungissa asuvista sairaanhoitajattarista, jotka harjoittelivat lastenkodissa täydennyskurssiensa aikana, oli tuonut sen tullessaan. Eräs osastonhoitajatar sai trakoomin, mutta lapsissa ei tätä tautia onneksi esiintynyt.

Kodissa hoidetuista lapsista kuoli vuoden kuluessa 8, joista 2 Marian sairaalassa. Kuolleista lapsista oli 6 alle 1 vuoden ja 2 1—2 vuotiaita. Kuolemansyy oli 2:ssa tapauksessa keuhkokuume, 2:ssa synnynnäinen sydänvika, 1:ssä mätää keuhkopussissa, 1:ssä synnynnäinen heikkous ja 1:ssä synnynnäinen sappitiehyiden epämuodostus. Erään kuolemantapauksen syytä ei ole voitu varmuudella selvittää, vaikka toimitettiin oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus. Jäi epäselväksi, oliko lapsen kuolema aiheutunut thynnico-lymfatisesta ruumiinrakenteesta vai hoitajattaren huolimattomuudesta. Neljä kuolleista lapsista eivät olleet alkujaankaan elinkykyisiä joko synnynnäisen heikkouden tai vaikeain epämuodostumain takia. Pientenlastenkodissa oli kaikkiaan 193 lasta, joten kuolleisuusprosentti siis oli 4.17.

Sairaustapaukset näkyvät lähemmin seuraavasta yhdistelmästä:

Sairauden laatu.	0—1 v. lapsia.	Yli 1 v. lapsia.	Yhteen- sä.	Niistä sairaaloissa hoidett.
Influenssa	23	30	53	—
Henkitorvenkatarrin	16	7	23	—
Vatsa- ja suolikatarri	9	3	12	—
Korvatulehdus	7	4	11	—
Keuhkotulehdus	7	1	8	1
Angina	1	6	7	—
Suulimakalvon tulehdus	—	7	7	—
Ihottuma	4	3	7	—
Synnynnäinen heikkous	7	—	7	—
Virtsa- ja munuaistiehyiden tulehdus	6	—	6	—
Lievä riisitauti	6	—	6	—
Tylsämielisyys	2	3	5	—
Kaularauhasen tulehdus	3	1	4	—
Veren vähyys	2	2	4	—
Synnynnäinen sydänvika	4	—	4	—
Kouristus	2	1	3	—
Mätää keuhkopussissa	1	1	2	2
Silmäkatarrin	—	2	2	—
Tulirokko	—	2	2	2
Keuhkotuberkuloosi	1	—	1	1
Ruusu	1	—	1	1
Hinkuyskä	—	1	1	1
Vesirokko	1	—	1	—
Tippuri	1	—	1	—
Imu- ja thymusrauhasen suurentuminen	1	—	1	—
Synnynnäinen sappitiehyiden epämuodostus	1	—	1	—
Yhteensä	106	74	180	8

Lukuisat sairaustapaukset vaikuttivat luonnollisesti huomattavassa määrin ehkäisevästi lasten kasvuun ja kehitykseen, mutta loppukesällä ja syksyllä on tilanne yleensä ollut tyydyttävä.

Reijolan lastenkodissa esiintyi viime talvena useita hinkuyskätapauksia keskeyttäen lasten vastaanottamisen tähän kotiin pidemmäksi ajaksi. Eräs eristysosastoon otetuista lapsista sairastui kohta tähän tautiin ja aiheutti tartunnan muihinkin lapsiin tällä osastolla. Joku aika myöhemmin palasi yksi lapsi Marian sairaalasta ja sijoitettiin hänet, jotta ei saisi hinkuyskää, terveiden lasten osastolle isompaan rakennukseen, mutta pian todettiin sama tauti tässäkin lapsessa, joka oli saanut tartunnan sairashuoneessa vähän ennen sieltä pääsyään. Useimmat lapset myöskin terveiden lasten osastolla saivat täten hinkuyskän. Onneksi oli tämä suhteellisesti lievää laatua. Kuitenkin se kehittyi eräässä pojassa tuberkuloottiseksi vatsakalvontulehdukseksi. Poika siirrettiin kulkutautisairaalaan ja muutettiin myöhemmin sieltä tuberkuloosisairaalaan, missä hän kuoli. Myöskin useita pussitauti- ja influenssatapauksia on esiintynyt.

Eräs 3-vuotias tyttö, joka pienenä menetti toisen silmänsä gonorriseen silmätulehduksen johdosta, on henkisestikin hyvin jäljellejäänyt ja ilmeisesti kuuro kummaltakin korvaltaan (mitä ei kuitenkaan korvatautien spesialistikaan ole voinut vielä täysin varmasti todeta). Jotkut muistakin lapsista olivat jonkin verran henkisesti jäljellejääneitä. Lasten ruumiillinen kehitys oli yleensä ollut tyydyttävä.

Reijolan lastenkodissa sattuneet sairaustapaukset ilmenevät seuraavasta taulukosta:

Sairauden laatu:		Sairauden laatu:	
Hinkuyskä	23	Ihottuma	2
Pussitauti	19	Tippuri	2
Influenssa	15	Suulimakalvon tulehdus	1
Henkitorvenkatarri	6	Tulirokko	1
Angina	5	Tub. vatsakalvontulehdus	1
Keuhkotulehdus	3	Munuaistulehdus	1
Nielurauhasten häiriö	2	Trakoomi	1
Korvatulehdus	2		
		Yhteensä 84	

Kun kodissa hoidettiin vuoden kuluessa 100 lasta, joista yksi kuoli, on kuolleisuusprosentti niinmuodoin 1.0.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunta antoi seuraavan selostuksen lastenkodin hoidosta ja hallinnosta vuonna 1931.

Hyvösen lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsema ja lautakunnan alainen viisijäseninen johtokunta lahjoittajain testamentin ja lastenkotia varten vahvistetun johtosäännön määräysten mukaisesti. Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Vuonna 1931 lastensuojelulautakunta valitsi kodin johtokuntaan seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi edel-

leen tarkastaja M. Sillanpään, taloudenhoitaja S. Ojanteen, lastentarhanjohtaja I. Poppiuksen, varatuomari L. Silveniuksen sekä sanotusta jäsenyydestä toistaiseksi kieltäytyneen tohtori F. Hisingerin tilalle professori A. Ylpön. Sihteerinä toimi kodin johtajatar I. Siirala. Johtokunta kokoontui tarvittaessa, käsitellen, paitsi talousarvion laadintaa, lasten koulunkäyntiä koskevia asioita, vähälahjaisten lasten sijoitusta heille sopiviin laitoksiin, täten vapautuvien paikkojen uudelleen täyttämistä, vakinaisen kesäkodin hankkimismahdollisuuksia sekä välttämättömiä korjauksia. Toiveet lämpöjohtojen teettämisestä keväällä lastenkodin taloon eivät toteutuneet, vaan suunnitelma jäi odottamaan otollisempia aikoja. Lastenkodin johtajattarena oli, kuten jo mainittiin, sairaanhoitajatar I. Siirala ja hänen apunaan lastentarhanopettajatar, kaksi lastenhoitajataria ja tarpeellinen keittiöhenkilökunta. Kodin lääkärinä toimi lääketieteenlisensiaatti R. Granholm.

Lapsia oli kodissa 30, 2—17 vuotiaita tyttöjä ja poikia. Elatuspäiviä oli 10,315. Vanhin tytöistä oli päätettyään kansakoulun toisen jatkoluokan hoitajattarien apulaisena ja siivoojana kodissa. Vanhimmat kävivät ammattikouluissa ja kansakoulun jatkoluokilla, nuoremmille piti kodissa oleva lastentarhanopettajatar lastentarhaa. Koulutöittensä ohella tekivät lapset kotiaskareita, siivosivat huoneensa ja auttoivat keittiössä. Tytöt tekivät käsityötä ja pojat veistivät.

Kesä vietettiin Kauniaisissa erittäin kauniilla paikalla olevassa Margaretebergissä. Paikka oli monessa suhteessa sopiva, mutta uintimahdollisuudet olivat hyvin rajoitetut syystä että lähellä oleva lampi oli matala. Ruuan saanti oli vaikeata.

Johtokunnan laatima talousarvio ja lastenkodin todelliset menot sekä kustannukset lasta ja elatuspäivää kohti käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

Menoerä.	Määrärahat johtokunnan laatiman menoarvion mukaan, Smk.	Todelliset menot, Smk.	Kokonaiskustannukset lasta ja päivää kohti, Smk.
Palkat	125,880: —	112,287: —	10.89
Talousmenot	106,110: —	70,671: —	6.85
Vaatetus	25,000: —	24,882: 15	2.41
Kalusto	15,000: —	17,404: 70	1.69
Lämpö ja valo	26,060: —	20,967: 05	2.03
Kulunkimenot	30,000: —	29,071: 75	2.82
Korjaukset	10,000: —	—	—
Yhteensä	338,050: —	275,283: 65	26.69